

CVIČEBNÍ LISTY

ROČNÍK IX.

Příloha „Vojenských rozhledů“.

ČÍSLO 1.

Mjr. gšt. J. F e t k a a škpt. gšt. J. C h l e b o u n :

Pěchota v historických příkladech.

Mjr. gšt. Josef Chleboun:

Zjednání dotyku.

(Cv. Ř. čl. 567.)

(Události vyličený podle přednášky plukovníka franc. armády Etiennea, konané na vysoké válečné škole v Paříži.)

Všeobecná situace. Když se nepodařilo Němcům prorazit frontu Spojenců ve směru na Amiens v březnu 1918, ani u Armentières v dubnu 1918, podnikli v druhé polovici května veliký útok ve směru Laon, Chateau-Thierry, tento útok dosáhl po druhé Marny. Byl zastaven počátkem června.

Podrobná situace. Několik francouzských praporů od různých pluků dostalo za úkol zastavití nápor Němců u Autrêches sz. od Soissonu a sev. od Aisny, aby byl získán čas k organisaci silné posice dále jižně, v bývalých zákopech z roku 1915. Prapory nemají dělostřelectva.

Všeobecně tvoří tedy tyto prapory vlastně přechodnou krycí posici, jež má dopřátí hlavní posici času k zařizení. Jeden prapor drží jižní část osady Autrêches, druhý, ve středu, hřbet západně od osady hned sev. od silnice Autrêches, Moulin s/Touvent, třetí jest umístěn po obou stranách silnice sev. od trig. 157 Ste. Leocade.

V noci na 1. červen se prapory na posici zařídily; oba křídelní prapory se zajistily na krátkou vzdálenost. Velitel středního praporu záp. od Autrêches měl před frontou zalesněné údolí Bout de Vaux, a proto vysunul na sev. svahy hřbetu přední stráže v síle 3 čet se 2 těžkými kulomety, jež podélnou palbou ovládaly silnice na Audignicourt, údolí Bout de Vaux a lesní okraje sev. údolí.

Tím byl ovšem prapor rozložen do značné hloubky. Jeho těžkých kulometů bylo plně využito.

1. června okolo 11. h o d. se na hřbetě vých. od dvorce le Tiolet objevil první nepřítel. Maličké hloučky o 5—6 lidech. Když se přiblížily na účinný dostřel, začaly těžké kulomety středního praporu, umístěné u silnice, palbu.

Avšak nepřítel si z ní mnoho nedělal, postupoval dále, jen začal též odpovídati palbou z těžkých kulometů. Tato palba byla sice málo účinná, nicméně byla francouzským střelcům nepříjemná. Zatím pod ochranou své kulometné palby postupovaly nepřátelské skupinky vpřed a dosáhly lesa na sev. svazích údolí Bout de Vaux.

Byly přivítány palbou předních stráží na blízkou vzdálenost a přibíty k zemi. Celý den pak se už ani nepohnuly.

Východně postoupili Němci až ke vsi, jež však vydržela až do noci. Západně nad silnicí, vedoucí na trig. 157, se nad francouzskou čarou objevil německý letec, jenž dával četná znamení, pravděpodobně, že tam je slabina francouzské posice.

Postupně palba na tomto místě sílela, k lehkým kulometům se přidružily těžké kulomety, konečně v 15 h o d. přistoupily k práci ještě m i n o m e t y. Tato palba se stále zesilovala, až v 16 hodin vyrazili Němci mocně k útoku po obou stranách silnice.

Francouzové ochabovali a prapor západní počínal ustupovati. Německý letec byl čím dále tím činnější, jako by svolával německé jednotky k místu vniku.

V té chvíli se nedaleko dvorce le Tiolet objevila četa 7·7 cm polních děl, jež chtěla páliti z otevřeného postavení. Byla zničena v několika okamžicích palebným soustředěním, provedeným těžkými kulomety středního praporu. Toho dne již nevystřelila.

K večeru se zmocnil nepřítel i Autrêches, ale střední prapor napaden nebyl.

2. června Francouzové ustoupili na hlavní posici.

P o u č e n í.

Proberme si krátce hlavní věci z tohoto odpoledního boje u Autrêches a dejme vystoupiti hlavním jeho rysům.

Na jedné straně vidíme 3 francouzské prapory, které jsou na ústupu a mají se zachytiti přechodně u Autrêches.

Vytvořily souvislou obrannou čáru, bez hloubky na obou křídlech, o hloubce asi 600 m ve středu a nejsou podporovány dělostřelectvem. Na zařízení obrany mají noc a ráno.

Budou tedy Němci míti co činiti s nepřítelem v posici na rychlo připravené.

V 11 hodin se objevují první skupinky Němců ve vzdálenosti asi 2 km, t. j. na dostřel těžkých kulometů. „Jejich postup poutá na sebe palbu nepřátelské pěchoty ...“ (Cv. Ř. čl. 567). — Víme, že jen jistých jejích zbraní, t ě ž k ý c h k u l o m e t ů! Nikoli však kulometů v 1. sledu, nýbrž kulometů z hloubky posice, aby se skrylo umístění předních částí!

Nepřátelské skupinky navazují s nimi d a l e k ý d o t y k!

Brzy se ozvaly též německé kulomety, jež (Cv. Ř. čl. 681) chránily p o s t u p skupinek pěchoty p a l b o u!

Německé skupinky (dotykové hlídky!) zatím postupují dále. Kde nejrychleji? Užlabinou k Bout de Vaux, jež je zarostlá lesem a v níž našly kryt. Hle, terén pro přibližování! Avšak vyrazivše z lesa, byly na k r á t k o u v z d á l e n o s t p ř e k v a p e n y palbou francouzských vysunutých jednotek středního praporu, jež dosud mlčely; navázaly s nimi ú z k ý d o t y k!

Vidíme dobře, co znamená navázati d a l e k ý d o t y k (dostřel těžkých kulometů) a ú z k ý d o t y k s nepřítelem (na účinný dostřel z pušky a z lehkého kulometu). Vidíme, proč je navazování dotyku operací obtížnou, zejména proti nepříteli v posici. Prázdnota bojiště nás vydává v nebezpečí býti překvapeni palbou neviditelného nepřítele.

Zasahuje letec, jenž hledá slabá místa v nepřátelské sestavě (Cv. Ř. čl. 726). Kde jsou? Na hřbetě po obou stranách silnice sev.-záp. od Autrêches. Proč? Nepřítel je tam v mělké sestavě, lze jej dobře pozorovati, lze na tuto část fronty soustřediti snadno prostředky palby a je tam možný pohyb.

Naproti tomu hned západně od Autrêches je nepřítel v značné hloubce, tedy jeho neutralisace by byla daleko obtížnější, t. j. bylo by třeba mnohem více prostředků; jeho čelní části unikají pozorování, jsouce jednak v údolí, jednak v lesích, a bylo by třeba vyřázeni z lesa, který nedovoluje výhodné podporování postupu z palebných základen.

Autrêches je ves, do níž nelze dobře pozorovati a která sama sebou je značnou překážkou i palbě i postupu. Takový je tedy vliv terénu na výběr místa k útoku!

Co vidíme dále? Přicházejí lehké kulometry, těžké kulometry, minometry...

Nepřítel soustřeďuje prostředky (Cv. Ř. čl. 568). Pak do 16 hod. palba, aby útok byl připraven a převaha palby zajištěna (Cv. Ř. 569).

Konečně mocný útok.

Jak dlouho trvala tato operace?

První německé skupinky se objevily v 11 hod. ve vzdálenosti 2 km před francouzskou frontou.

V 15 hod. nepřítel soustředil palebné prostředky proti západ. praporu, tedy za 4 hod.

V 16 hod. vyrazil k útoku, trvá tedy příprava palbou tohoto útoku hodinu. Navazování dotyku trvá tedy dlouho, neboť operace, kterou jsme označili za útok, je vlastně nejprve přezkoušení zjednaného dotyku, něco, čemu Cv. Ř., čl. 567 říká: „Podle rozkazu velitele bývají posílány „silnější oddíly“, aby pronikly touto první čarou“...

Připomeňme si ještě chování doprovodního dělostřelectva na německé straně.

Objevilo se a bylo zničeno! Vidíme, že se doprovodné dělo může uplatnit jen, nemůže-li na ně kulomet (tedy buď pokrytý terén anebo z krytu, nebo ze vzdálenosti větší, než je dostřel těžkého kulometu).

Zdůrazněme dále platné služby, jež pečotě při navazování dotyku prokazoval letec. Není pochyby, že by jí bylo rovněž velmi ulehčeno v tomto období boje obrněnými vozíky!

Úloha z organisace terénu.

Mjr. gšt. Jan Polívka:

Úprava terénu v úseku pěšího pluku podporovaného lehkým dělostřeleckým oddílem.)

(S hlediska velitelů technických rot pěších pluků.)

Č Á S T I.

Námět.

Mapa 1:75.000 Ml. Boleslav (něm. text) a plán 1:7500 prostoru Buda—Nasilnitz—Auhelnitz—Ober Stakor (Jičín III, C₁ a C₂). [Přiložen ve zmenšeném měřítku.]

I. Povšechná situace.

- a) Za boje dvou protivníků na severu Čech dostala 1. p. divise jižní strany za úkol upravití mimo dotyk s nepřítelem posici na všeob. čáře Trenčín—Nasilnitz—Litkowitz—Žehrower Wald.
- b) V oblasti 1. p. divise připadl p. pl. 1, podporovanému děl. odd. I./1. úkol, zaříditi se k obraně v úseku (viz mapu 1:75.000) ohraničeném
na západě čarou: Kalwarka B., Jezírek B., Fasanerie, Ober Stakor (vše pro p. pl. 1),
na východě čarou: silnice Kopernik—Auhelnitz—Lhota Husí (vše mimo, vyjma osadu Nasilnitz, jež patří p. pl. 1).
- c) Úsek p. pl. 1 sousedí s úsekem p. p. 2 (na západě) a s úsekem p. pl. 3 (druhá brigáda 1. p. divise — na východě).

II. Údaje vel. 1. p. divise.

Z obranného plánu 1. p. divise budte vyňaty tyto údaje:

- a) Přední hranice posice budte voleny tak, aby se posice prap. přímé obrany opřela o ohniska odporu: Trenčín, Fasanerie, Nasilnitz, Chlumin.
- b) Zachytné pásmo je vyztuženo ohnisky odporu: sev. okraje lesa Baba a lesa 242 záp. od Auhelnitz s pokračováním k sev. okraji Wobrubetz Wald.
- c) Maximální síla osádky 1. sledu posice... 2½ praporu.
- d) Sled odporu krycí posice (hl. polní stráž) využívá přirozených ohnisk odporu... Kalwarka B., výšin podél železniční trati na Litkowitz, 239 jižně od Bejčina...

III. Aby mohl býti v technicko-taktické části problému podán rozdíl mezi postupem práce v dotyku s nepřítelem a mimo dotyk s nepřítelem, buď předpokládáno — jako eventualita „povšechné situace“ — že nepřítel je sice v dotyku s předními hranicemi po-

*) Současně „autorské řešení“ námětu, jehož řešení bylo uloženo velitelům technických rot a zákopnických čet 1. p. divise a hran. prap. ZVV. Čechy v letním období 1929.

sice (po zdolání posice krycí), ale neútočí, takže nastal naprostý klid na frontě, který odpovídá pojmu „klidu po ustálení fronty“.

IV. Předmět studia: — úsek p. pl. 1.

Část takticko-technická.

1. Průběh posice praporu přímé obrany.
2. Takt. sestava úseku p. pl. 1 s děl. pro přímou podporu.
3. Krycí posice.
4. Zákopnické čety a ženijní vojsko (bud' podle potřeby vyžádáno vel. pluku).
5. Ubytování jednotek po dobu úpravy terénu mimo dotyk s nepřítelem.

Část technicko-taktická.

1. Vzhled úpravy terénu pluku po 8denní práci (denně po 10 hodinách)
mimo dotyk s nepřítelem,
v dotyku s nepřítelem.
2. Ženijní služba v úseku pluku.
3. Plán úpravy terénu.

V. Poznámky.

- a) Složení pluku a oddílu děl. — normální.
- b) Techn. rota: 3 zákop. čety a 1 dělová četa s 1 družstvem rychlopal. děl a 1 družstvo minometů (každé družstvo 2 děla nebo minomety).
- b) Kulom. rota: 3 norm. čety; 4. četa má 1 družstvo kul. proti letadlům a 1 družstvo kul. proti tankům (po 2 kulometech).

Č Á S T II.

Rozprava o řešení takticko-technické části námětu.

Podáváje v přílohách 1 a 2 jedno z možných řešení takticko-technické části námětu, připojují souhrnný obraz pojetí obrany, jak je předmětem nauky o obraně na válečné škole a jak bylo přijato „komisí pro vypracování předpisu o využití a úpravě terénu“ (předseda arm. gen. inž. Drobný). Ciním tak proto, že dosavadní předpisy, pojednávající o obraně — G-V a P-I-1 — nevyhovují a jsou v stadiu přepracování a návrh nového předpisu o využití a úpravě terénu — před třemi lety MNO. předložený — nebyl doposud schválen a vydán. Setkáváme se tedy v armádě právě v pojetí obrany s nejrozdílnějšími názory i s názvoslovím.

Poskytnouti podklad pro event. diskusi — toť jeden z účelů mé rozpravy o takticko-technické části problému. Sluší však upozorniti, že podané řešení hledí na problém jedině s hlediska zájmového rámce vel. techn. roty jako techn. poradce vel. pluku. Současně obsahuje řešení veškeré taktické údaje, které musí býti vyřešeny dříve, než je možno požadovati od vel. techn. roty, aby sestavil anebo navrhl plán úpravy terénu.

1. Průběh posice praporu přímé obrany.

a) Přední hranice posice.

Přední hranice posice jsou definovány v G-V, čl. 369. Jejich vý-

znam není však tak zdůrazněn, jak by toho vyžadovalo celkové pojetí obrany. Je to čára, kterou hájíme — chceme hájiti — palbou (hl. pal. přehrada), odporem na místě a protiútokem, t. j. všemi prostředky obranného boje. Nutnost hájiti přední hranice posice odporem na místě, realizuje přední hranice posice v podobě nejpřednějších bojových složek pásma hl. odporu, které dlouhodobou úpravou terénu (3—4 neděle) budou spojeny zákopem hl. odporu (podle P-I-1). Zmiňuji se o této zásadě proto, abych jednak upozornil na spojitost doktriny G-V a P-I-1, která se často popírá, jednak na mylný výklad předních hranic posice jako „vnější okraj překážek nebo čára táhnoucí se 200 m před zákopem hl. odporu atd.“.

Z výše uvedeného pojetí předních hranic posice plyne však také, že nesmíme užívatí názvu „posice“ u obranných postavení, jejichž přední hranice nemáme v úmyslu hájiti palbou, odporem na místě a hlavně protiútokem (na př. ústupová obranná postavení malých jednotek v boji na zdrženou, nesouvislé odpory za ostrahy a krytu atd., které nejsou nic jiného než pásma odporu).

Zejména úvahy o protiútku nám vždy při volbě průběhu předních hranic posice roztřídí terén v zamýšleném předpolí posice na ohnisko odporu posice krycí (kde klademe odpor palbou a odporem na místě) a terén pásma hl. odporu (který jsme rozhodnutí hájiti i protiútokem).

Námět určuje přední hranice posice užitím dvou výrazů, t. j. posice praporu přímé obrany a ohnisko odporu.

Posice praporu přímé obrany je pojem, jenž vyplývá z G-V, čl. 435 jako „terén obsazený praporem přímé obrany“. Polní řád zahrnuje do „praporů přímé obrany“ také zálohy vel. brigád, což neodpovídá jejich úkolu. Kdežto pluky, t. j. úseky i se svými jednotkami v záloze, mají jediný cíl, t. j. hájiti přímo a automaticky přední hranice posice, musí vel. brigády se zřetím k širší frontě svého úseku manévrovat svou zálohou, která co do užití je bližší pojmu Polního řádu „zálohy divise, t. j. vyšších jednotek“ než „praporům přímé obrany“. Je tedy mnohem logičtějším nazývatí „prap. přímé obrany“ jen jednotky, bojující ve svazu pluku (úseku); posice prap. přímé obrany je tedy terén, hájený osádkou pluků (úseků). Začíná p. hl. odporu a končí p. záchytným (viz později); zálohy vel. brigád leží všeobecně za pásmem záchytným (zálohy pluku), ale před pásmem přehradným (přehradná posice podle G-V), obsazeným a hájeným zálohami vyšších jednotek.

Ohnisko odporu znamená část terénu, na jejíž uhájení klademe zvláštní důraz, aniž chceme vyjádřiti blíže její osádku (stalo by se tak užitím výrazů opěrný bod, stanoviště, středisko odporu, atd.). Bylo nutno vytvořiti tento nový výraz, protože obranné doktriny všech vedoucích vojenských států (Francie, Německo, Rusko) již dávno upustily od slučování taktických jednotek v nesouvislou frontu, jak tomu bylo v roce 1918, a zdůrazňují především absolutní souvislost palby a téměř úplnou souvislost obsazení.

Průběh předních hranic posice, přijatý v příl. 1, ukazuje praktické řešení problému volby posice; vidíme, že je zde užito všech různých složek rozhodnutí, jako bočné palby, skrytu, výstřelu, nut-

nosti dobré děl. podpory, atd. Je třeba upozorniti, že terén v okolí Nasilnic nás nutí, posunouti přední hranice dopředu.

Konečně nutno upozorniti, že není logické mluvit v „obraně“ o „obraně“ posici, neboť neznáme „útočné“ posice. Jsou to dvě slova vyjadřující jedno a totéž (výrazy užívané velmi často v různých předpisech, nařízeních, směrnících atd.).

b) Záchytné pásmo.

Také tento zdánlivě nový pojem není nic jiného než označení čáry, o níž mluví G-V v čl. 389 (posl. odstavec). Záchytným pásmem jest omezena posice prap. přímé obrany (viz za a). Při volbě průběhu záchytného pásma můžeme velmi výhodně užiti svahů odvrácených od nepřítele (viz prostor Auhelnic).

Někdy se setkáváme s výrazem „zadní hranice posice“ pro pásmo záchytné; tento výraz považuji za nesprávný, neboť posice nekončí pěším vojskem, nýbrž sahá i do prostorů, v nichž jsou umístěny ostatní zbraně a služby vyšší jednotky.

Při dlouhodobé úpravě terénu (4—6 neděl) povstane i v pásmu záchytném průběžný zákop, který nazývá P-I-1 zákopem zadním (k vytvoření zákopu posil — za zadním zákopem by bylo třeba jednak velmi hustého obsazení, jednak velmi mnoho času — přežitky z ustálené fronty za světové války).

c) Hloubka posice prap. přímé obrany.

Hloubka posice prap. přímé obrany se definuje často požadavkem, aby všechny těžké kulomety prap. přímé obrany pálily do hl. pal. přehrady, t. j. před přední hranice posice. To by znamenalo, že nesmí býti větší než asi 2 km. Splnění podobného úkolu je ve většině případů obrany velmi těžké, proto stanoví budoucí předpis o využití a úpravě terénu, aby jen většina těžkých kulometů pálila do hl. pal. přehrady a aby každý těžký kulomet pálil alespoň ještě do pal. přehrady pásma odporu před ním ležícího. Úvahami o dalších složkách rozhodnutí stran hloubky posice prap. přímé obrany (zejména početnost osádky, terén a p.) dospějeme k hloubkovému rozpětí posice prap. přímé obrany mezi 1 km až 2,5 km, v našem případě mezi 1,5 až 2 km.

d) Pásmo posil a pásmo střední.

Pásmo posil zahrnuje v sobě stanoviště záloh nasazených rot. Leží dostatečně blízko pásma hl. odporu. Při delší úpravě terénu (4—6 neděl) bude realizováno zákopem posil podle P-I-1. Tvoří taktickou i technickou součást p. hl. odporu a nebud' zaměřováno se zdvojením zákopu hl. odporu (zákop asi 20—50 m za zákopem hl. odporu), které se zakládá na ustálené frontě za účelem zastření bojových složek, umístěných mimo zákop hl. odporu (sít' rovnoběžek a spojovacích zákopů).

Pásmo střední jest obsazeno zálohami prap. 1. sledu. Jím se končí tak zv. 1. sled posice. (G-V mluví o „prap. v 1. linii a zálohách úseku“; zdá se mi účelným vymýtit slovo „linie“ z vojenského názvosloví). Jak s taktického, tak i s technického hlediska je dobře, opírá-li se střední pásmo o osady nebo lesy, t. j. ohniska odporu, daná přírodou. (rychlý a techn. snadný přírůstek na hodnotě odporu). V našem případě — Studénka. Při delší úpravě terénu (4—6 neděl) povstane v pásmu středním průběžný zákop střední podle P-I-1.

e) Povšechná poznámka k počtu pásem odporu v posici prap. přímé obrany.

Při normální šířce fronty úseku a oblasti (8—12 km) lze očekávat, že bude možno obsadit a hájit v posici prap. přímé obrany všechna uvedená pásma (hl. odporu, posil, střední, záchytné). Při větší šířce fronty nutno však zálohy úseků umístiti tak daleko za předními hranicemi, že nemohou společně působiti při přímé obraně předních hranic posice ani palbou ani odporem na místě, ani ihned vedenými protiútoky; nemohou ani tvořiti poslední přehradu přístupů do prostoru dělostřelectva, které je nuceno zaujmouti palebné postavení před místy odporu záloh úseků. V takových případech musí střední pásmo převzít úlohu pásma záchytného, čímž se ovšem zmenší hloubka posice. Zálohy úseků tvoří pak spolu se zálohami oblastí — velmi slabými — osádku pásma přehradného; podobné pojetí obrany jest jakýmsi středním řešením mezi pojetím obrany na místě (rozuměj přední hranice posice) a bojem na zdrženou (pružná obrana), vedeným protiútoky a ústupovými boji.

Zásadně se tedy skládá každá posice prap. přímé obrany z pásma hl. odporu a z pásma záchytného; posice posil a posice střední jsou mezi tato pásma včleněna jen tehdy, když máme dostatek sil — po uspokojivě silné osádce pásma hl. odporu a pásma záchytného — k jejich obraně.

f) Obranná příčka.

Obdobně jako velitel armády — podle G-V, čl. 382 — si připravuje mimo jiné „příčnou posici“ na zlomení průrazu své obranné soustavy, musí i v rámci posice prap. přímé obrany býti průrazu čeleno jednak výše uvedenými za sebou ležícími pásmy odporu, jednak obrannými příčkami. Těchto obranných příček nesmí však býti mnoho (stává se někdy, že jsou voleny 2 obranné příčky pro jednu rotu 1. sledu), nýbrž jen tolik, kolik jich lze skutečně hájiti. Vyjádříme-li to prakticky, setkáváme se zpravidla v úseku s jednou obrannou příčkou, která uzavírá s obrannou příčkou sousedního úseku a záchytným pásmem — jako posledním pásmem odporu — průraz posice prap. přímé obrany.

Mimo „obránné příčky“, z nichž některé mohou — prodloužíme-li je za posici prap. přímé obrany — býti zárodky příčných posic (obránná postavení, spojující příčně za sebou ležící posice praporů přímé obrany dvou posic — na př. hlavní a druhé posice), pečují i nižší velitelé (praporů, rot atd.) o možnost příčné palby do míst pravděpodobného průrazu tím, že některým svým kulometům určí vedlejší směr palby se zřením k tomuto úkolu. Podobná opatření nelze však ztotožňovati — jak bylo již uvedeno — s pojmem obranná příčka, která vyžaduje zvláštních sil — záloh nebo posil — k svému obsazení i obraně.

Obranné příčky znamenají tedy jeden z prostředků, jak uhájiti přední hranice posice protiútokem; nemají tedy místa v obranných postaveních, jež nebyla založena s touto myšlenkou manévru na př. v boji na zdrženou.

V našem případě byla obranná příčka volena tak, aby využívala co nejvíce terénu a ležela proti prostoru pravděpodobného průrazu nepřítele. Opírá se o ohniska odporu poskytovaná přírodou (Nasilnic a svahy koty 242).

2. Taktická sestava úseku p. pl. 1 s děl. oddílem pro přímou podporu.

a) Povšechná sestava.

Podané řešení — příloha 1 — neodpovídá schematu, který pro rozmístění sil chce v obraně vytvořiti P-I-1 a G-V slovy: „Zpravidla má prapor 2 roty vedle sebe a třetí v záloze, pluk — 2 prapory vedle sebe, třetí v záloze, divise — 3 pluky vedle sebe, čtvrtý v záloze, rota — 3 čety vedle sebe, jednu v záloze atd. atd. Toto schema má ovšem v zápětí, že „prapor může obsaditi v hlavní posici prostor 3000 kroků široký“. Po mnoha zkušenostech, získaných na vál. škole jak cvičeními na mapě, tak i takt. cestami v terénu nutno přiznati, že „pravidla“, předpisy uvedená, jsou řídkou výjimkou chceme-li hájiti v nějaké posici vážně její přední hranice souvislou a hustou hl. pal. překradou. Úzkostlivou aplikací podobných pravidel — a nelze bohužel zapřiti, že honba po schematu jest ideálem všech velitelů všech stupňů (pod nátlakem představených) — měníme a priori sestavu celé pojetí obrany: s tak silnými zálohami možno vésti boj na zdrženou v jednotlivých za sebou ležících pásmech odporu, ale nikoliv obranu předních hranic posice palbou, odporem na místě, protiútokem. Správnost tohoto tvrzení byla již několikráte ve Voj. rozhledech zdůrazněna, a to na podkladě plánu palby a účinnosti zbraní pěšího vojska i děl. pro přímou podporu. Přes to se setkáváme — v nejnovějších dokumentech hl. štábu — s uvedenou schematisací obrany (Směrnice pro výcvik a cvičení).

Ať tak anebo onak, v příloze 1 vidíme osádku posice prap. přímé obrany, rozmístěnu takto:

	Pásma odp. v posici prap. přímé obrany	Pásma hl. odp. a pásma posil	Pásma střední	Pásma zachytné	Zálohy vel.		Počet těžkých kul. družstev palčích do hl. pal. př.
					prap.	pluku	
I. sled posice	střed odp. I/1	2 p. roty 5 družstev těžkých kul.	2 p. čety 1 družstvo těžkých kul.		2 p. čety		6 druž. těžkých kul.
	střed odp. II/1	1 p. rota 1 družstvo těžkých kul.	2 p. čety 1 družstvo těžkých kul.				2 družstva těžkých kul.
	střed. odp. III/1	2 ½ p. roty, 3 družstva těžkých kul.	2 p. čety 3 družstva těžkých kul.				6 družstev těžkých kul.
4. sled posice	ohniska dporu			4 p. čety ve 3 ohn. odp. a 4 dr. t. kul.		2 p. čety	

Z rozboru možného taktického významu a činnosti sestavy pluku vysvitne nám myšlenka obranného manévru velitele pluku (která se tak často popírá), a to:

a) hájiti do krajnosti přední hranice posice: ze 32 nasazených pěších čet, hájí přímo přední hranice 22, p. střední 6,

p. záchytné 4 pěší čety; z 18 družstev těžkých kulometů působí do hl. pal. přehrady 14 družstev těžkých kulometů;

b) býti připraven k protiútokům do středu a na křídla sestavy: 4 pěší čety soustředěny protiútok do středu; pro protiútoky na křídlech hotovost 2 pěších čet na každém z křídel; palebná podpora zajištěná osádkou záchytného pásma;

c) býti připraven k obsazení obranné příčky: 2 pěší čety v záloze na pravém křídle;

d) soustřediti odpor na křídlech, jež ovládají střed úseku;

e) nepřehledná bažantnice pohltila k své obraně mnohem více sil než přehledný terén Nasilnic, který umožňuje též rychlé okamžité protiútoky (četa v Nasilnic).

Mohli bychom ovšem odvoditi na podkladě podaného řešení ještě mnoho jiných úvah, jež byly rozhodné pro volbu rozmístění sil podle přílohy 1; myslím však, že ty, jež byly naznačeny, postačí, aby odsoudily každé schema obrany, jak k němu vybízí dosavadní naše předpisy.

Současně by snad byl čas upustiti od schematisujících pojmů opěrný bod, opěrné stanoviště, středisko odporu, neboť následkem jejich užívání jest, že se rozmístění sil v obraně zpravidla člení v uzavřené obranné celky, oddělené mezerami, jimiž skytáme a priori útočníkovi možnost průrazu.

Bude snad čeleno těmto námitkám tím, že všeobecně malé počty armád nástupnických států vyžadují pojmů obranu na rozlehklých frontách nesouvislým obsazením. V takovém případě nesmíme však mluvit o posici, nýbrž o obranném postavení, vyztuženém ohnisky odporu, učeněnými do hloubky na osách odporu (důležité komunikace). Otrockým a schematickým lpěním na zastaralých výrazech dospějeme v obranných plánech často ke zjevu, že středisko odporu zaujímá prostor až 4–5 km².)

b) Rozmístění družstev těžkých kulometů a zvl. boj. prostředků.

Co do rozmístění družstev těžkých kulometů — může býti arci mnoho jiných řešení — platíž zásada, aby družstva těžkých kulometů

nebyla co možná dělena,

byla skutečně klostrou palebného plánu pěších zbraní,

byla co možná umístěna v zadních pásmech odporu (viz pravé křídlo úseku) neb alespoň dobře chráněna (viz bažantnice),

měla přikázáný jen jediný hlavní směr palby, souvisící s jedním hlavním úkolem.

Obrana proti tankům může býti založena jednak ve zvl. ohniskách odporu proti tankům, skýtá-li terén jen jediný směr postupu tomuto útočnému prostředku, jednak rozptýleně v 1. a 2. sledu posice, nelze-li předem předvídati postup tanků.

*) Na př. francouzský výraz „point d'appui“ a „centre de résistance“ neznamena dnes to, co tomu bylo přikládáno v r. 1918 a co bylo převzato do našeho předp. P-1-1, nýbrž výhradně již uvedený a objasněný výraz „ohnisko odporu“.

Druhá eventualita platí v našem případě a je patrná z rozmístění kulometů proti tankům a rychlopalných děl: vidíme zde první pal. přehradu před předními hranicemi posice, druhou před záchytným pásmem; zbraně druhé přehrady mohou však — pro svůj dostřel — působiti taktéž před přední hranice posice.

Obrana proti letadlům v rámci úseku pluku má za úkol odraziti útoky nízko létajících letounů, jejichž cílem může býti buď pásmo odporu nebo pozorovatelný a ohniska odporu záchytného pásma. Nutno tedy zbraně rozmístiti tak, aby byly s to vytvořiti palebnou přehradu jednak nad předními hranicemi posice, jednak nad pásmem záchytným, která uzavírá také cestu k dělostřeleckým palebným postavením. Rozmístění v prostorovém trojúhelníku, jehož vrcholy jsou navzájem dobře viditelné, vyhovuje nejlépe tomuto úkolu. Dobrý skryt je samozřejmou podmínkou.

Minomety nutno umístiti tam, kde chceme zvláště zesílití hl. pal. přehradu a kde očekáváme vznik „hnízd“ útočníka, jejichž nebezpečí roste, leží-li v hluchých prostorech a tak blízko předních hranic posice, že dělostřelectvo nemůže na ně páliť, aniž ohrožuje osádku vlastního pásma hl. odporu. Mimo to je umísťujeme v dobrých přirozených skrytech, abychom nebyli nuceni je obtížně a nákladně zastíratí.

Vidíme, že prostor Nasilnic odpovídá oběma uvedeným požadavkům.

c) Stanoviště velitelství — pozorovatelný pěšího vojska.

SV. a pozorovatelný vel. čet byly vyznačeny jediné tehdy v příl. 2, když vel. čty je velitelem samostatného ohniska odporu. Slučováním družstev těžkých kulometů s pěšími četami — jako ochranná a doplňovací obranná jednotka — na vyznačených místech pásem odporu, je tento případ v posici prap. přímé obrany skutečně jen řídkou výjimkou (na př. ohnisko odporu v lese kóta 242, na severozápadním okraji „Schäferrei—M. H. Studenka“). To odpovídá také organizačnímu vybavení vel. čty pojítky, které je povšechně velmi nedostačující a závislé na přidělu od vel. roty neb od dalších nadřízených velitelství.

Naproti tomu v sestavě rozptýlené — jako v posici krycí — bude velmi často vel. čty velitelem dosti samostatných ohnisk odporu; zesílení jeho pojítek bude velmi naléhavé a účelné.

Je přirozené, že SV. vel. čet a jeho pozorovatelná splynou místně v jednu složku úpravy terénu; nutno se tedy řídit při volbě jejího umístění výhradně hodnotou terénu pro pozorování.

SV. a pozorovatelná vel. rot splynou také po většině v jednu složku úpravou terénu; nutno tedy také hledati výhodné pozorovací stanoviště jako SV. roty.

SV. prap. a pozorovatelná. Pro vel. prap., který disponuje již dosti početnými složkami styku i pojítky a od něhož požadujeme zpravidla — zejména v obraně — i dosti složité psané (kreslené) rozkazy, dispošice a plány, bude lze velmi těžko sloučiti místně, t. j. v nevelké vzdálenosti pozorovatelnu a SV. Z toho důvodu se přidělují též vel. prap. 2 poz. skupiny, kterými je mu umožněno pozorovati terén, hájený jeho jednotkami (a předpolí odpovídající dostřelu jejich zbraní) ze 2 pozorovatelů.

V našem případě možno však vzhledem k výhodnému uspořádání terénních skrytů — sloučiti SV. a pozorovatelnu všech vel. prap., vyjma prap. I./1., jehož pom. pozorovatelná leží v Nasilnic.

Volba pozorovatelný náleží výhradně do pravomoci velitele, jenž jí chce užívat. Přes to odpovídají často rozkazy nadřízených velitelů stran SV. spíše možným pozorovatelnám podřízených než jejich SV., místo aby právě stanovily jediné SV. podřízených, ovšem se zřením k možnostem pozorovacím — tedy i k možnostem velení.

SV. pluku a pozorovatelná. Počínajíc vel. pluku, t. j. úseku, musíme brát v úvahu, že málokdy vystačíme s jedinou pozorovatelnou (náhodou je tomu tak v našem případě).

d) Povšechné rozmístění dělostřelectva.

Jedno z možných řešení ukazuje příl. 1; jako vodítko při povšechné volbě palebného postavení jest terén, chráněný záchytným pásmem posice (tedy povšechně nejméně 2 km za předními hranicemi posice), blízkost dobrých pozorovatelů a dobré komunikační možnosti. Pohlédneme-li na přijaté umístění dělostřelectva s hlediska úpravy terénu, vidíme, že po stránce úpravy palebných stanovišť — zejména přístupů — nebude nutno vypomáhati naléhavě dělostřelectvu pracovníky nebo materiálem.

Budoucí předpis o využití a úpravě terénu zmiňuje se co do součinnosti dělové palby při palebných přehradách pěšího vojska v tom smyslu, že požadujeme přípravu dělové palby do jistých prostorů hl. pal. přehrady (a její prodloužení), záchytné pal. přehrady a příčné palebné přehrady (tedy před pásmo hl. odporu, záchytné pásmo, obrannou příčku).

K významnému zesílení účinnosti dělové palby do hl. pal. přehrady bylo posunuto jedno dělo do budov osady Nasilnic. Jak viděti, nebude toto dělo páliť vždy přímo, nýbrž v mnoha případech i nepřímě. Úkol děla by mohl býti rozšířen i na jednu četu (s hlediska velení a řízení palby výhodnější), v našem případě se mi nezdá dostatek místa v osadě pro její umístění. Ani palebné postavení není zvlášť výhodné, aby opravňovalo k tak značnému rozptýlení děl. sil.

Co do SV. a pozorovatelů dělostřelectva není nutno odůvodňovati, že zřídka kdy budou místně sloučeny (častý pobyt velitelův na pozorovatelně nelze považovati za místní sloučení SV. s pozorovatelnou, byť i z pozorovatelný vycházely rozkazy pro palbu). Naproti tomu třeba přihlížeti při volbě SV. a pozorovatelů dělostřelectva k usnadnění styku s pěším vojskem a zejména s jeho veliteli. Rozvrstvení každého terénu na místa, mající lepší nebo horší rozhled, usnadňuje tuto volbu, neboť jak pěší vojsko, tak i dělostřelectvo je nuceno těžiti a vyhledávati stejné výhody poskytované terénem.

V našem případě vidíme na příklad:

1. pozorovatelná a SV. vel. pluku (úseku) leží v blízkosti poz. a SV. vel. oddílu a jedné bat. (vel. děl. odd. se slučuje zpravidla s vel. jedné bat., která se tím stává jaksi jeho přímou dispoziční jednotkou, pohotovou splniti úkoly zesílení a soustředění palby ve všeobecný prospěch úseku),

2. pozorovatelný a SV. dvou baterií jsou sice místně sloučeny, avšak odděleny od SV. praporů, takže styčným hlídkám případně zde zvlášť významný úkol,

3. v posici prap. přímé obrany a zejména za záchytným pásmem, povstanou nuceně důležitá pozorovací ohniska (můžeme předpokládati, že si na př. vel. brigády a vel. divise zvolí svou pozorovatelnou také v blízkosti poz. vel. pluku), jichž uhájení nutno věnovati zvláštní péči (význam záchytného pásma a palebné přehrady proti letadlům) a které se bude útočník snažiti právem oslepiti dělovou palbou (může je zjistiti již prostým správným hodnocením terénu). Tato pozorovací ohniska jsou mimo jiné též významnými místy pro přednosty spojovací služby a vel. spoj. jednotek vojenských těles, pro něž tvoří část kostry spojovací sítě v obraně.

3. Krycí posice.

a) Povšechné zásady. Především nutno zdůrazniti, že podle definice „posice“, uvedené za 2., není výraz krycí „posice“ správný, neboť v krycí posici bojujeme jediné v horách proti útokem, (jde-li o uhájení zvlášť významných ohnisk před předními hranicemi posice, které není možno vzhledem k požadavku souvislé palby a obrany pásma hl. odporu, pojmuti do posice prap. přímé obrany). Bylo by tedy mnohem správnější mluvit o pásmu předních stráží, tvořeném pásmo polních stráží, pásmem hl. polních stráží a pásmem záloh předních stráží. Přes to ponechán tento již příliš vžitý výraz i v budoucím předpise o využití a úpravě terénu.

Nejdůležitější složkou krycí posice je pásmo hl. polních stráží. Podle P-I-1 by mohlo ležeti i 6 km před předními hranicemi posici. Je to možné? Podobné pojetí krycí posice znamená, že sled odporu netvoří zajišťovací složku posice prap. přímé obrany, nýbrž samostatné pásmo odporu.

Vzdálenost sledu odporu krycí posice od předních hranic posice plyne z nutnosti

podporovati boj sledu odporu alespoň dělostřelectvem, ne-li těžkými kulomety posice prap. přímé obrany, co možná bez přemístění,

ovládati terén mezi sledem odporu krycí posice a předními hranicemi posice prap. přímé obrany hl. palebnou přehradou (útočníku, jenž se rozvinul k útoku na sled odporu, zastírající pásmo hl. odporu posice prap. přímé obrany, nesmí býti dána možnost přeskupiti se nezranitelně v skrytech k útoku na přední hranice posice,

chrániti přední hranice posice co nejdéle před blízkým pozorováním a před účinky strmé palby minometů i rychlopalných doprovodných děl.

Povšechně můžeme říci, že — přejeme-li si podporovati boj sledu odporu krycí posice palbou zbraní pěšího vojska, tvořícího osádku posice prap. přímé obrany — není vzdálenost sledu odporu od předních hranic posice prakticky větší než 1,5—2 km.

Vyžaduje-li myšlenka manévru velitele vyšší jednotky nebo terén, aby útočník byl již na větší vzdálenost přinucen k boji t. zv.

bojem na zdrženou, nutno podobné akce nazvati „krytem posice“ a organisovati je jako samostatně vedené a řízené operace (zvl. velitel, jednotky všech zbraní), jejichž cílem je po ústupových bojích na zvolených osách odporu odkrýti jako poslední obranné postavení nezávisle obsazený, hájený a upravený sled odporu krycí posice event. přední hranice posice prap. přímé obrany.

b) Rozmístění sil a organizace krycí posice vysvítá z příl. 2. Polní stráže nebyly vyznačeny — jsou na dohled hl. polních stráží. Hlavní polní stráž tvoří nesouvislé pásmo odporu v podobě 5 ohnisk odporu dokonale se navzájem podporujících palbou i výhledem.

Zálohy předních stráží — lépe snad 2. sled odporu krycí posice, protože jich užíváme na místě a ne k manévru — obsadily a upravily 4 ohniska odporu.

Osádka vzata z jednotek, předurčených hájiti pásmo záchytné resp. střední a záloh velitelů praporů i pluku. Odolnost odporu zvětšena dočasným posunutím dvou děl. čet (viz příl. 2) dopředu.

SV. (současné pozorovatelný) byla vyznačena v příloze 2.

c) Netřeba, myslím, zdůrazniti, že vznik zákopů — podle P-I-1 — náleží do údobí naprostého ustálení fronty, kdy chceme jednotvárnou zákopovou sítí zastíratí polohu jednotlivých tvůrčích složek (asi 8—10 neděl úpravy terénu) a tedy i přední hranice posice.

Co do pojmenování vzniklých rovnoběžek bude jistě logičtější mluvit o zákopu polních stráží, hl. polních stráží a záloh předních stráží, než o zákopu stráží, odporu, posil, zadním (viz P-I-1), protože bychom měli celkem v upravené posici 3 zákopy posil, 2 zákopy střední atd. Nutno upozorniti, že půjde povětšinou o zákopy klamné, t. j. asi 50 cm hluboké, k oklamání leteckého průzkumu útočníka.

d) Boji v krycí posici musí býti zasvěcen skutečně jen zlomek sil posice prap. přímé obrany, aniž je tím dotčena obranná sestava pásma hl. odporu, která musí býti neustále — svou hl. pal. překradou — pohotově k zahájení boje s náhle proniklým útočníkem (nesouvislost krycí posice podporuje tuto možnost překvapení — zejména za noci — které musíme čeliti hostovostí).

e) Je možné, že velitelé vyšších jednotek — čím více si přejí svěditi dlouhý houževnatý boj v sledu odporu krycí posice — určí své zálohy do boje v krycí posici (alespoň v nejdůležitějších částech).

4. Zákopnické čety a ženijní vojsko.

a) Námět udává, že vel. pluku disponuje svou techn. rotou o 3 zákopnických četách; podle potřeby může se rozhodnouti — s náležitým odůvodněním — pro žádost o ženijní výpomoc prostřednictvím vel. brigády na vel. divise. Nutnost začít co nejdříve plánovitou úpravu terénu vyžaduje, aby si vel. pluku učinil co nejdříve obraz o užití svých technicko-pracovních prostředků.

S hlediska taktického nutno rozeznávat v úseku pluku tyto části posice:

předpolí,

krycí posice,

1. sled posice (3 střed. odporu),

2. sled posice — záchytné pásmo.

Terén za záchytným pásmem, čítajíc v to i děl. pal. postavení.

b) Ve shodě s myšlenkou obranného manévru, který se opírá o odolná křídla úseku, rozhodne se vel. pluku nasadit v obou křídelních střediscích odporu po jedné zákopnické četě. Zbývající zákopnická četa bude pracovat v 1 družstvem v prospěch úpravy terénu středního střediska odporu, 2 družstvy v prospěch osádky záchytného pásma. Vel. techn. roty řídí úpravu terénu úseku a chod ženijní služby; připraví plán úpravy terénu na podkladě povšechné kalkulace pracovníků, materiálu a času, která bude předmětem použití části studie.

Protože skrovné techn. prostředky vel. pluku jsou vyčerpány, nezbyvá nic jiného, než uvažovati, zda takt. význam ostatních, výše uvedených částí posic je tak podřadný, že se obejde co do své úpravy bez technicko-ženijní výpomoci.

To může tvrditi jediné o krycí posici a o dělostřelectvu; o dělostřelectvu proto, že je s to svým nářadím a výcvikem svého mužstva upravit si terén — mimo dotyk s nepřítelem a v normální zemině (jež se dá zpracovati lopatou a krumpáčem) — samo.

Naproti tomu vyžaduje úprava předpolí nezbytně kvalifikovaných techn. a prac. jednotek (ženijních a pracovních rot); také úprava záchytného pásma není dostatečně zajištěna dvěma zákopnickými družstvy, uvážíme-li, že celá jeho osádka je z počátku boje o posici nasazena v posici krycí.

Jak pomoci těmto nedostatkům, jejichž kořen nutno spatřovati v organizaci techn. rot, které mají dnes jen dvě a budou mít tři zákopnické čety na rozdíl od povinných čtyř (obdobně jako spojovací roty p. pluků)?

c) Dříve než se vel. pluku obrátí se svou prosbou o techn. posilu k nadřízeným, snaží se najíti sobě stačně nějaké východisko.

Předpokládejme, že dostal povolení — od velitele divise — využití civil. obyvatelstva v osadách svého úseku (Nasilnic, Ober Stakor, Studénka); podařilo se mu tím získati 50 civilních pracovníků s nářadím, kterými se rozhoduje zesílit techn. prac. posilu záchytného pásma.

Z osad před předními hranicemi posice neodbírá civil. pracovníky, aby nedal útočnickovi možnost vyzvídati o poloze složek posice u navrátního se civil. obyvatelstva, když vstoupí v dotyk s předními hranicemi posice. Spokojí se rekvisicí nářadí v osadách Horka, Buda, Zájezd; celkem 50 krumpáčů, 50 lopat, 30 sekýr, 20 pil.

d) Pro úpravu předpolí a ev. prac. výpomoc vyžádá si vel. pluku od vel. divise 1 žen. četou a 30 mužů pracovní rot. Mimo to dostane vel. pluku ze zásob div. žen. parku celkem: 200

lopat, 100 krumpáčů, 20 sekyr, 10 pil; bude úkolem vel. techn. roty, aby připravil návrh, jak rozdělit toto nářadí na podřízené jednotky (viz příští část studia).

e) Při útoku na posici přímé obrany shromáždí se veškeré technické, ženijní a pracovní (též civ. pracovní) jednotky v Ober Stakor; techn. rota p. pl. je k dispozici vel. pluku; ostatní jednotky k dispozici vel. div. žen. vojska.

Předvídané boj. užití techn. roty p. pl. by bylo: obsadit jednu nebo druhou část zachytného pásma (v místě nejvíce ohroženém nebo kde není osádka) a uhájiti tak východisko k útoku pro zálohy vel. pluku nebo vel. brigády event. i vel. divise.

5. Ubytování jednotek po dobu úpravy terénu (mimo dotyk s nepřítelem).

Při volbě ubytovacích prostorů v takovém případě řídíme se jen snahou poskytnouti pohodlné příbytky za uhájení co nejužších takt. svazků se zřením k sestavě příští posice. Co nejmenší pochody na prac. místa je samozřejmou podmínkou!

Jedno z možných řešení by bylo:

osádka krycí posice 9 p. čet Buda

I./1. prap. Nasilnic	} bez osádky krycí posice,
II./1. prap. Studénka	
III./1. prap. Horka	

vel. pluku, techn. rota, spoj. rota, žen. a prac. jednotky (civ. prac.)
... Ober Stakor,

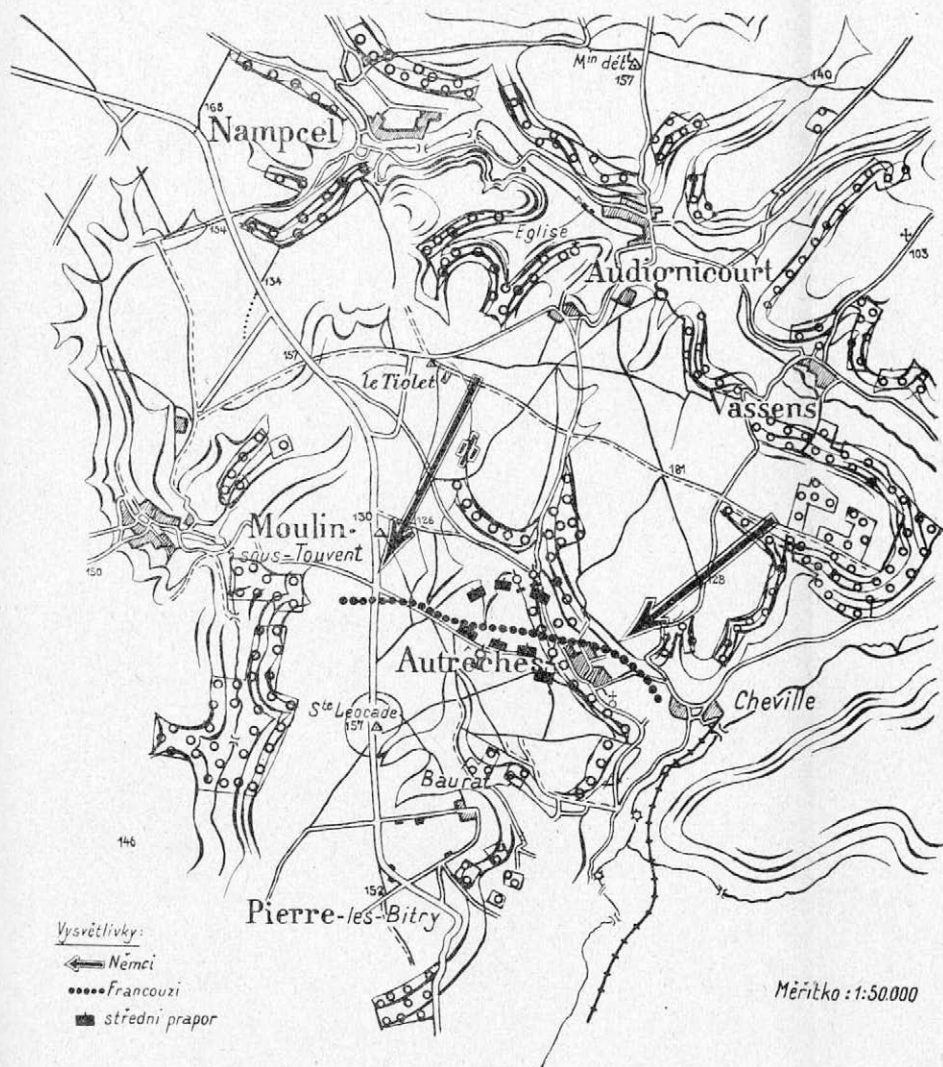
dělostřelectvo Unter Stakor (dopředu posunuté čtyři Nasilnic a Studénka).

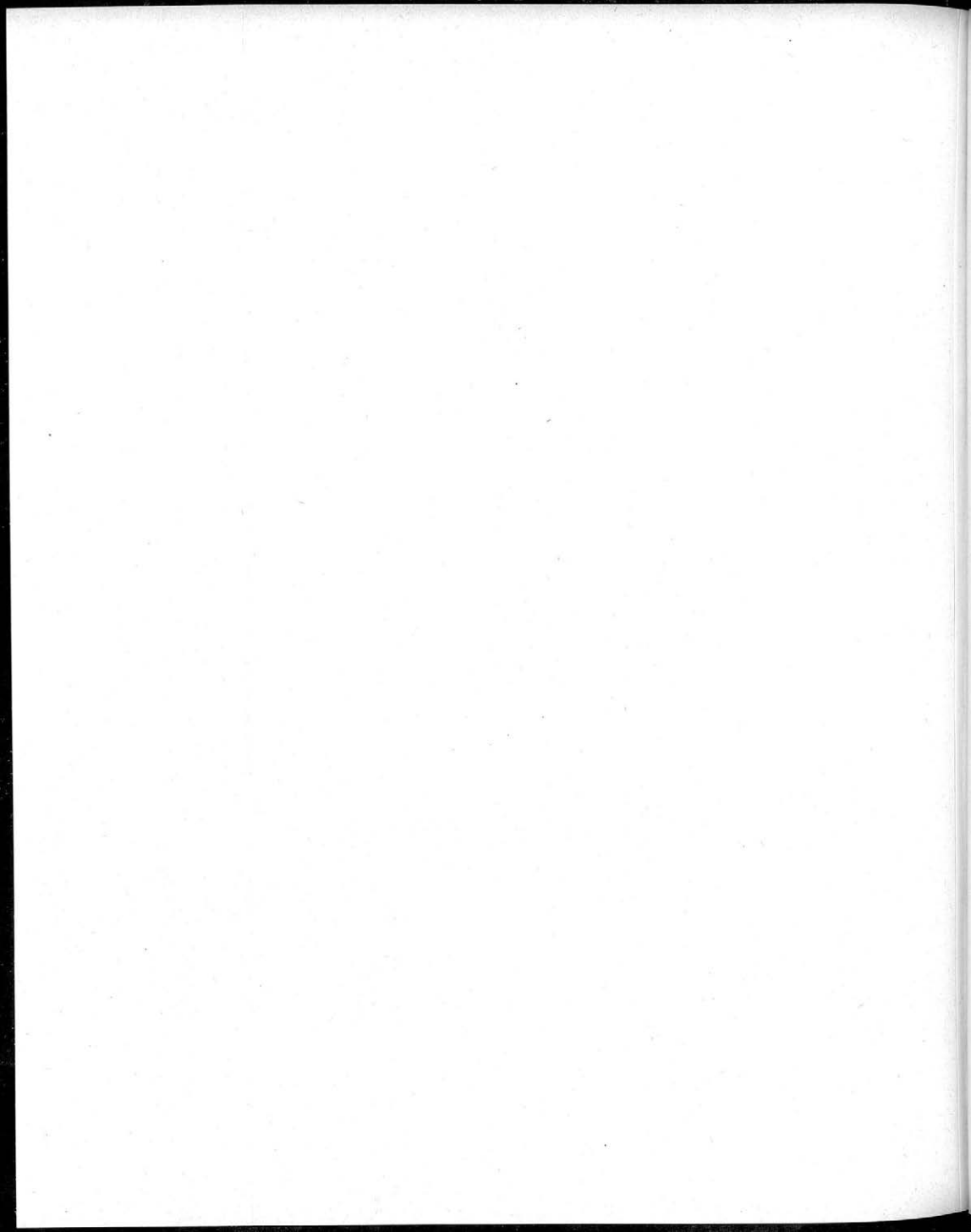
Boj. trén pluku a dělostřelectva Ober a Unter Stakor.

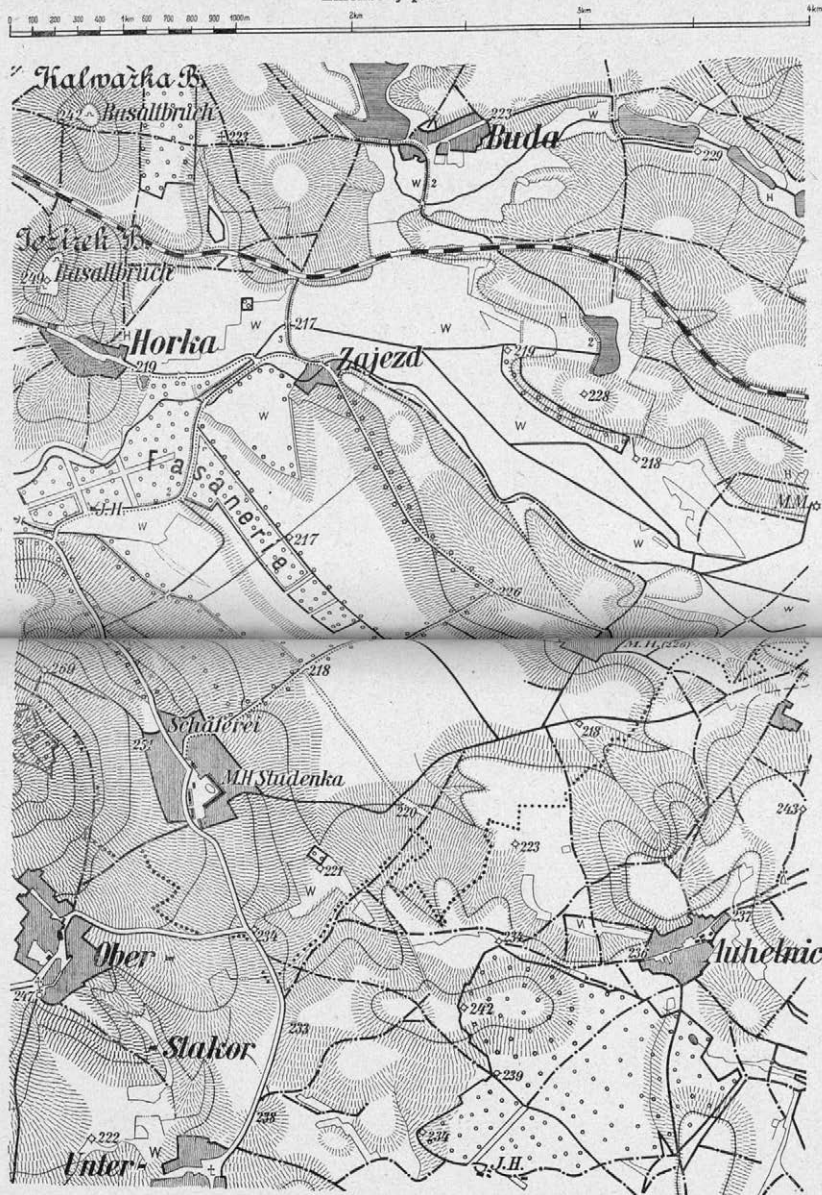
Zbytek trénu pluku a dělostřelectva ... Plass (viz mapu 1:75.000).

(Příště dále.)

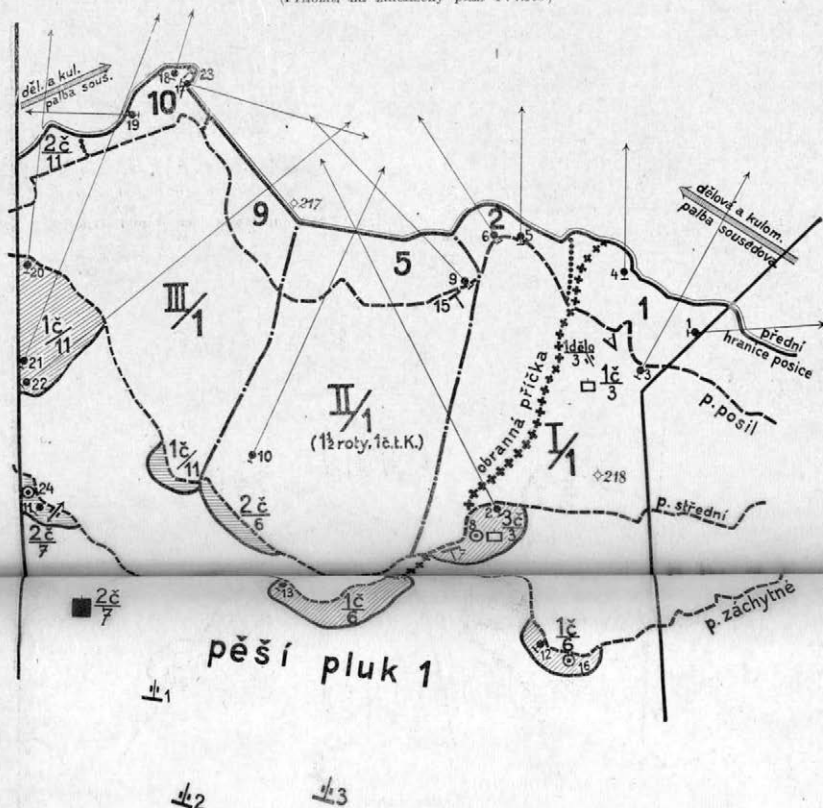

Mjr. gšt. Jan Polívka: Úprava terénu v úseku pěšího pluku podporovaného lehkým dělostř. oddílem.

Pěší vojsko a dělostřelectvo v posici praporu přímé obrany.

(Příložití na zmenšený plán 1:7500.)

Příloha 1.

Legenda k příloze 1.

Mimo značky, jejichž význam plyne z náčrtu:

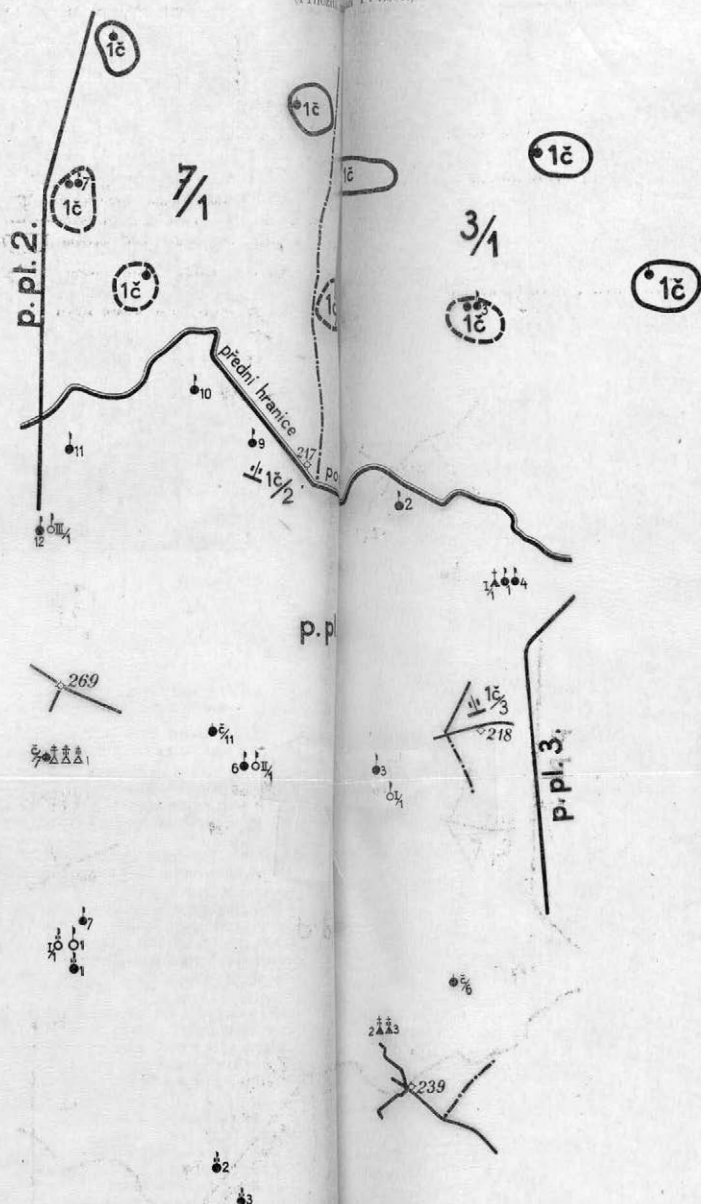
☐ a) předsunuté dělo (číslo značí přísl. k bat. I/I odd.)	☐ „záloha“ (v pravém smyslu slova) vel. praporu
☒ družstvo plukovních rychlopalných děl	☒ „záloha“ (v pravém smyslu slova) vel. pluku
☒ družstvo plukovních minometů	☒ družstvo těžkých kulometů proti tankům
☒ ohniska odporu (trvale obsazené části pásma odporu t. zv. „záruky“)	☒ družstvo těžkých kulometů proti letadlům
b) u pěších rot a baterií bylo při očíslování vyno-
necháno vyznačení příslušnosti k ppl. 1, resp.
odd. I/I,	☒ družstvo norm. těžkých kulometů; jsou číslována,
a to: 1—8 kul. rota 4
9—16 „ „ 8
17—24 „ „ 12
c) u pásma odporu byl vyznačen jen přední
okraj (u pásma hl. odporu — přední hranice
posice).	Vedlejší směry palby nejsou vyznačeny (nemají vliv
na trasu překážek)

Mjr. gšt. Jan Polívka: Uprava terénu v úseku pěšího pluku podporovaného lehkým dělostř. oddílem.

Krycí pozorovatelny.

(Příloha k pl. 1: 7.500.)

Příloha 2.
(Doplněk k příl. 1.)

Létoze 2.

- a) **Krycí posice** (polní stráž — pozorovací post.) S V.
 (nebyl vyznačen) S V. čet (jen v ohniskách odporu, kterým nevelí něj)
 ohniska odporu pásma hl. polních stráží S V. rot (čísla označující roty)
 ohniska mezi rotami na předních strážích S V. praporu
 rozhraní mezi rotami na předních strážích S V. pluku
 předsumuté dělové čety k podpoře bojů S V. oddílu
 stráží S V. baterie (čísla označující baterie I/1 odd.)

čelny:

Pozorovatelny čet praporů (až na I/1) poblíže S V.
 (event. v budovách)

- ↑ pozorovat. vel.
 ↑ vel. I. odd.
 ↑ vel. II.
 ↑ vel. III.

Mjr. gšt. Jan Polivka: Úprava terénu v úseku předpokládaného lehkým dělostř. oddílem.

Cvič. listy roč. IX. (1930), čís.